

27. ГОДИШЊЕ САВЈЕТОВАЊЕ ДОКТОРА ВЕТЕРИНАРСКЕ
МЕДИЦИНЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ (БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА)
МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ СКУП

27th Annual Counselling of Doctors of Veterinary
Medicine of Republic of Srpska (Bosnia and Hercegovina)
International Scientific Meeting

ЗБОРНИК РАДОВА И КРАТКИХ САДРЖАЈА

Proceedings and short contents

27.

Требиње, Град Сунца, 15–18. јуна 2022.
Trebinje, Grad Sunca, June, 15–18, 2022.

Покровитељи:
МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ
ЈУ Ветеринарски Институт Републике Српске "Др Васо Бутозан"

Организатори:
ВЕТЕРИНАРСКА КОМОРА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ/VETERINARY
и
ДРУШТВО ВЕТЕРИНАРА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ/VETERINARY

Суорганизатори:
Факултет ветеринарске медицине Универзитета у Београду
ЈУ Ветеринарски институт Републике Српске "Др Васо Бутозан"
Департман за ветеринарску медицину, Пољопривредни факултет,
Универзитет у Новом Саду

Организациони одбор:

Предсједник: Велибор Кесић

Чланови: Драгана Окљеша, Владимир Милијевић, Саша Бошковић, Драган Кнежевић, Давор Јефтић, Ратко Мијатовић, Игор Чегар, Славиша Спасојевић, Јелена Павић, Перица Бургић, Александар Брадић, Младен Драгичевић, Драган Малиш, Стеван Радић, Бранислав Галић, Богослав Готовац, Зоран Дамјанац, Предраг Новаковић, Благоје Бирчаковић, Ненад Крстић, Горан Костић

Секретаријат: Бранко Стевановић, Миленко Шарић, Велибор Тодоровић, Данијел Ковачевић, Радојица Ђекановић, Оливер Стевановић

Технички секретар: Тијана Тимарац;

Научни и програмски одбор:

Предсједник: Драго Н. Недић

Чланови: Родољуб Тркуља, Милорад Мириловић (СРБ), Жељко Цветнић (ХР), Нихад Фејзић, Мухамед Смајловић, Андреј Кирбиш (СЛО), Нектариос Гиادينис (ГР), Лазо Пендовски (МК), Јанко Иванов (БГ), Драган Шефер (СРБ), Предраг Слијепчевић (ВБ), Миломир Ковач (РУС), Мајкл Гилсдорф (САД), Коосз Атилла (МАЂ), Иван Станчић (СРБ), Драган Касагић, Ђорђе Савић, Миљивоје Надаждин (СРБ), Жељко Сладојевић, Весна Калаба, Рајко Латиновић, Виолета Сантрач, Горан Параш, Весна Ђорђевић (СРБ), Добрила Јакић Димић (СРБ), Синиша Гатарич, Славен Грбић, Бранко Велебит (СРБ), Зоран Ђерић, Новалина Митровић, Негослав Лукић.

Мјесто одржавања: Требиње, Град Сунца, 15-18. јуна 2022.

Patron:

MINISTRY OF AGRICULTURE, FORESTRY AND WATER MANAGEMENT
PI Veterinary Institute of Republic of Srpska "Dr. Vaso Butozan"

Organizers:

VETERINARY CHAMBER OF REPUBLIC OF SRPSKA
and
VETERINARY ASSOCIATION OF REPUBLIC OF SRPSKA

Co-organizers:

Faculty of Veterinary medicine University of Belgrade
PI Veterinary Institute of Republic of Srpska "Dr. Vaso Butozan"
Department of Veterinary Medicine, Faculty of Agriculture,
University of Novi Sad

Organisational board:

President: Velibor Kesić

Members: Dragana Oklješa, Vladimir Milijević, Saša Bošković, Dragan Knežević, Davor Jeftić, Ratko Mijatović, Igor Čegar, Slaviša Spasojević, Jelena Pavić, Perica Burgić, Aleksandar Bradić, Mladen Dragičević, Dragan Mališ, Stevan Radić, Branislav Galić, Bogoslav Gotovac, Zoran Damjanac, Predrag Novaković, Blagoje Birčaković, Nenad Krstić, Goran Kostić

Secretariat: Branko Stevanović, Milenko Šarić, Velibor Todorović, Danijel Kovačević, Radojica Đekanović, Oliver Stevanović

Technical Secretary: Tijana Timarac

Scientific and Programme Committee:

President: Drago N. Nedić

Members: Rodoljub Trkulja, Milorad Mirilović (SRB), Željko Cvetnić (CRO), Nihad Fejzić, Muhamed Smajlović, Andrej Kirbiš (SLO), Nektarios Giadinis (GR), Lazo Pendovski (MK), Janko Ivanov (BG), Dragan Šefer (SRB), Predrag Slijepčević (GB), Milomir Kovač (RUS), Michael Gilsdorf (USA), Koósz Attila (HU), Dragan Kasagić, Đorđe Savić, Milivoje Nadaždin (SRB), Željko Sladojević, Vesna Kalaba, Rajko Latinović, Violeta Santrač, Goran Paraš, Vesna Đorđević (SRB), Dobrila Jakić Dimić (SRB), Ivan Stančić (SRB), Siniša Gatarić, Slaven Grbić, Branko Velebit (SRB), Zoran Đerić, Novalina Mitrović, Negoslav Lukić.

Venue: Trebinje, Grad Sunca, June, 15th – 18th 2022.

Предавање по позиву

ВЕКТОРСКЕ ЗООНОЗЕ КОЈЕ МОГУ ДА УГРОЗЕ РЕГИОН ЈУГОИСТОЧНЕ ЕВРОПЕ

Мирослав А. Валчић^{1*}, Ана Васић², Драго Н. Недић³

¹Др Мирослав А. Валчић, редовни професор, Факултет ветеринарске медицине, Универзитета у Београду, у пензији

²Др Ана Васић, научни сарадник, Институт за медицинска истраживања, Институт од националног значаја за Р. Србију, Универзитет у Београду

³Др Драго Н. Недић, редовни професор, Факултет ветеринарске медицине Универзитета у Београду, Србија и ЈУ Ветеринарски институт Републике Српске "Др Васо Бутозан", Бања Лука, БиХ-Република Српска

*Коресподентни аутор: miroslaval@mail.com

Кратак садржај

Инфективне болести и у оквиру њих зоонозе, које се негде појављују ензоотски, представља претњу и за удаљене регионе света. То односи на зоонозе које се преносе векторима, који не само да преносе узрочинка већ се појављују и као домаћини и резервоари зооноза.

До пре две деценије, појава грознице западног Нил-а (West Nile fever), није заокупљала пажњу епизоотиолога. Међутим, ова болест је у протеклих двадесетак година у нашем региону изазвала обољевање значајног броја људи. Предпоставља се да већи број векторских зооноза, практично „куца на Европска врата“ при чему регион југа Европе представља пуфер зону за настанак епизоотија и епидемија.

Потенцијал трансмисије векторских зооноза се односи на обољења која преносе инсекти и артропode. У случају инсеката, ту спадају грозница Рифтске долине (Rift valley fever), *Chikungunya* вирус (*Chikungunya*), јапански енцефалитис (Japanese encephalitis) или жута грозница (Yellow fever). Борба са оваквим зоонозама пре свега треба да се заснива на контроли вектора. За неке од ових зооноза већ постоје развијене вакцине за употребу у хуманој (Јапански енцефалитис) и ветеринарској (грозница западног Нил-а) медицини. У случају да се ради о зоонозама које се преносе артроподама (Конго-Кримска хеморагична грозница, крпељски енцефалитис), очекује се да се зараза шири полако али стабилно, а већи значај имају

дијагностичка испитивања и примена метода присмотре и надзора присуства у врстама животиња, индикаторима присуства обољења.

У раду су обрађене векторске зоонозе које се преносе инсектима и артроподама, а које имају значајан потенцијал да угрозе регион југа и истока Европе.

Кључне речи: Векторске зоонозе, епизоотиологија

Захвалница: Рад је подржан средствима Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије: Уговор број 451-03-68/2022-14/200143 и Уговор број 451-03-68/2022-14/200015

Lecture by invitation

VECTOR ZONOSSES THAT CAN ENDANGER THE REGION OF SOUTHEAST EUROPE

Miroslav A Valčić^{1*}, Ana Vasić², Drago N. Nedić³

¹Dr. Miroslav A. Valčić, full professor, Faculty of Veterinary Medicine, University of Belgrade, retired.

²Dr. Ana Vasić, research associate, Institute for Medical Research, Institute of National Importance for R. Serbia, University of Belgrade

³Dr. Drago N. Nedić, full professor, Faculty of Veterinary medicine University of Belgrade, Serbia and PI Veterinary Institute of the Republic of Srpska „Dr. Vaso Butozan“ Banja Luka, B&H-Republic of Srpska

*Corresponding author: miroslaval@mail.com

Abstract

Infectious diseases, zoonoses included, which appear enzootic in some areas, represent a threat to remote regions of the world. This refers to zoonoses that are transmitted by vectors, which not only transmit the causative agent, but also appear as hosts and reservoirs of zoonoses.

Until two decades ago, the presence of West Nile fever did not occupy the attention of epizootiologists. However, this disease has affected a significant number of people in our region in the past twenty years. It is assumed that a larger number of vector zoonoses are practically “knocking on the door of Europe”, with the region of southern Europe representing a buffer zone for the emergence of epizootics and epidemics.

The transmission potential of vector zoonoses refers to diseases transmitted by insects and arthropods. In the case of insects, these include Rift valley fever, Chikungunya virus, Japanese encephalitis or Yellow fever. The fight against such zoonoses should primarily be based on vector control. For some of these zoonoses, vaccines have already been developed for use in human (Japanese encephalitis) and veterinary (West Nile fever) medicine. In the case of arthropod-borne zoonoses (Congo-Crimean hemorrhagic fever, tick-borne encephalitis), the infection is expected to spread slowly but steadily, and diagnostic tests and methods of surveillance and monitoring the presence of animal species which are indicators of the presence of disease are of great importance.

This presentation deals with vector zoonoses transmitted by insects and arthropods, which have a significant potential to endanger the region of southern and eastern Europe.

Key words: vector zoonoses, epizootiology

Acknowledgement: The study was supported by the Ministry of Education, Science and Technological Development of the Republic of Serbia (Contract number 451-03-68/2022-14/200143 and Contract number 451-03-68/2022-14/200015)

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна и универзитетска библиотека
Републике Српске, Бања Лука

636.09(082)

МЕЂУНАРОДНИ научни скуп "Годишње савјетовање доктора ветеринарске медицине Републике Српске (Босна и Херцеговина)" (27 ; Требиње ; 2022)

Зборник радова и кратких садржаја / Међународни научни скуп "27. годишње савјетовање доктора ветеринарске медицине Републике Српске (Босна и Херцеговина)", Требиње, Град Сунца, 15-18. јуна 2022. = Proceedings and short contents / International scientific meeting "27th Annual Counselling of Doctors of Veterinary Medicine of Republic of Srpska (Bosnia and Herzegovina)", Trebinje. Grad Sunca, June, 15th-18th, 2022. ; [организатори Ветеринарска комора Републике Српске и Друштво ветеринара Републике Српске ; организациони одбор Велибор Кесић... [и др.] ; научни и програмски одбор Драго Н. Неђић ..[и др.]]. - [Бања Лука] : Ветеринарска комора Републике Српске, 2022 (Бања Лука : Атлантик). - 363 стр. ; 24 cm

Текст ћир. и лат. - Упор. срп. текст и енгл. превод. - Насл. над текстом: 27. годишње савјетовање доктора ветеринарске медицине Републике Српске (Босна и Херцеговина) - 2022 = 27th Annual Counselling of Doctors of Veterinary Medicine of Republic of Srpska (Bosnia and Herzegovina) - 2022. - Тираж 400.

ISBN 978-99955-770-9-4

COBISS.RS-ID 136311041